

Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Suomea kokouksessa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Neuvostossa on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät EU:n biotalousstrategiasta. Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan viimeisimmän ehdotuksen mukaiset päätelmät. Suomen tavoitteena on, että biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuudet huomioitaisiin vahvasti eri politiikkatoimissa. Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyteen, haitallista riippuvuuksista irtautumiseen ja huoltovarmuuteen. Kiertotalouden mukainen resurssitehokkuus, uusiokäyttö ja kierrätys sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ovat keskeisiä keinoja edistää ilmastotavoitteita, vähentää riippuvuuksia sekä edistää kestävää teollisuuspolitiikkaa. (E 8/2025 vp)

Ministerit käyvät keskustelun **henkilö- ja pakettiautojen CO2-raja-arvoasetuksen muuttamisesta**. Valtioneuvoston kanta on määritelty valtioneuvoston kirjelmässä U 9/2026 vp. Ottaen huomioon valmistajien kilpailukyvyyn valtioneuvosto on valmis hyväksymään joitakin joustoelementtejä valmistajille, mutta pitää erittäin tärkeänä, että neuvotteluissa ei laajenneta komission ehdottamia joustoja tai lisätä CO2-raja-arvojen heikennyksiä komission ehdottamasta. Jatkokäsittelyssä on tärkeää varmistaa raja-arvolainsäädännön vaatimustason riittävyys suhteessa jäsenvaltioiden sitoviin taakanjakosektorin vuoden 2030 velvoitteisiin, vuoden 2030 jälkeisiin päästökauppasektorin ulkopuolisten sektoreiden velvoitteisiin ja EU:n ilmastolain tavoitteisiin.

Ministerit keskustelevat myös **vuoden 2030 jälkeisistä ilmastotavoitteista**. Suomi osallistuu keskusteluun kirjelmien E 9 /2024, E 10/2024, E 8/2025 ja U 37/2025 pohjalta. Suomi korostaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaville merkittävillä ja oikea-aikaisilla investoinneille sekä teknologioiden kehittämiselle. Lisäksi sillä voidaan edistää myös EU:n kriisivarautumista ja resilienssiä. (E 8/2025 vp). Valtioneuvosto korostaa, että toimenpiteiden vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanossa tulisi olla realistisia ja niiden tulisi keskittyä erityisesti kustannustehokkaisiin päästövähennyksiin sekä päästöjen vähentämiseen teknologian kehitystä hyödyntäen ilman, että luonnollisille hiilinieluille osoitetaan suhteettoman iso osa tavoitteen toteutumisessa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmasto- ja energia-arkkitehtuuri sisältäisi riittäviä joustoelementtejä ilmastotoimiin liittyvien kustannuspaineiden hillitsemiseksi sekä muiden yhteiskunnan kehittymisen kannalta keskeisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi. (U 37/2025 vp)

Kolmas keskusteluaihe neuvostossa on **EU:n ympäristö- ja ilmastodiplomatia**. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon 2024:33 mukaan Suomi korostaa monenkeskisen yhteistyön välttämättömyyttä ympäristö- ja ilmastokysymyksissä. YK:n uudistustyössä Suomi pitää tärkeimpänä edistää järjestelmän tehokkuutta, vastuullisuutta, edustavuutta ja läpinäkyvyyttä. YK:n on kehitettävä riskienhallintaansa. Suomen tavoite on YK:n toimintakyvyn vahvistaminen ja tätä koskevien YK:n pääsihteerin uudistusten tukeminen. Globaalin kehitysrahoituksen uudistaminen on yhä kiireellisempää. Erityisen tärkeää on saada liikkeelle yksityisiä investointeja ja vahvistaa kehittyvien maiden omaa rahoitusta. Tämä on välttämätöntä, koska vain osa kestäväen kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavasta rahoituksesta voidaan kattaa julkisella kehitysyhteistyörahoituksella.

Muissa asioissa **puheenjohtaja ja komissio raportoivat** viimeaikaisista kansainvälisistä ympäristökokouksista.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat

Henkilö- ja pakettiautojen CO₂-raja-arvoasetuksen muuttaminen

Periaatekeskustelu

Muut kuin lainsäädäntöasiat

EU:n biotaloustrategia – päätelmät

Hyväksyminen

Vuoden 2030 jälkeiset ilmastotavoitteet

Näkemyksen vaihto

EU:n ympäristö- ja ilmastodiplomatia

Näkemyksen vaihto

Muut asiat

Puheenjohtajan ja komission raportit kansainvälisistä kokouksista:

Kansainvälisen biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita koskevan tiede-politiikkapaneelin 12. istunto, Manchester, Iso-Britannia, 3. - 8.2.2026

Liikenne- ja viestintäministeriö

Perusmuistio

EU/1275/2025-LVM-12

Österberg Sara

2.3.2026

Henkilö- ja pakettiautojen CO₂-raja-arvoasetuksen muuttaminen

Kokous

Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 16.12.2025 ehdotuksen COM(2025) 995 final asetuksen (EU) 2019/631 (jäljempänä ”henkilö- ja pakettiautojen CO₂-raja-arvoasetus” tai ”asetus”) muuttamisesta uusien kevyiden ajoneuvojen hiilidioksidipäästönormien ja ajoneuvojen merkintöjen osalta ja direktiivin 1999/94/EY kumoamisesta.

Käsittely on alkanut alkuvuodesta 2026 neuvoston ympäristötyöryhmässä. Ympäristöneuvostossa 17.3.2026 asetusehdotuksesta käydään puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta periaatekeskustelu.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kanta on määritelty valtioneuvoston kirjelmässä U 9/2026 vp:

Ottaen huomioon valmistajien kilpailukyvyn valtioneuvosto on valmis hyväksymään joi-takin joustoelementtejä valmistajille, mutta pitää erittäin tärkeänä, että neuvotteluissa ei laajenneta komission ehdottamia joustoja tai lisätä CO₂-raja-arvojen heikennyksiä komission ehdottamasta. Jatkokäsittelyssä on tärkeää varmistaa raja-arvolainsäädännön vaatimustason riittävyys suhteessa jäsenvaltioiden sitoviin taakanjakosektorin vuoden 2030 velvoitteisiin, vuoden 2030 jälkeisiin päästökauppasektorin ulkopuolisten sektoreiden velvoitteisiin ja EU:n ilmastolain tavoitteisiin.

Ottaen huomioon eurooppalaisen autoteollisuuden haasteet ja lyhyen aikavälin kilpailukyvyn, valtioneuvosto kannattaa vuodelle 2030 ehdotettua ajallista joustoa (2030–2032) ajoneuvovalmistajien tavoitteisiin pääsyn tarkasteluun, mutta pitää tärkeänä, että jouston

aikaikkunaa ei pidennetä ehdotetusta, sillä tällä voisi olla heikentäviä vaikutuksia jo vuotta 2030 edeltävien vuosien tieliikenteen päästövähennysten toteutumiseen ja sitä kautta eri jäsenmaiden taakanjakoasetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseen.

Ottaen huomioon pakettiautojen haastavamman markkinatilanteen ja suhteellisesti pienemmän osuuden liikenteen päästöissä, valtioneuvosto hyväksyy tavoitteeseen joustoa.

Valtioneuvosto korostaa, että 2035 tavoitteen lasku vaikuttaa merkittävästi liikenteen päästövähennysten toteutumiseen ja mahdollistaa fossiilista polttoainetta käyttävien kevyiden ajoneuvojen valmistuksen pitkälle tulevaisuuteen. Valtioneuvosto huomauttaa, että vuoden 2035 tavoitteen laskusta johtuvan päästövähennysvajeen kompensointiin luodut vähähiilisestä teräksestä ja kestävästä uusiutuvista polttoaineista saatavat hyvitykset eivät käytännössä auta liikenteen ja taakanjakosektorin päästövähennysten toteutumisessa.

Komission ehdottama kestävien uusiutuvien polttoaineiden kompensatiomekanismi ei alustavien arvioiden mukaan lisäisi uusiutuvien polttoaineiden käyttöä EU:ssa, vaan kompensatio voisi täytyä uusiutuvan energian direktiivin vaatimien käyttötasojen myötä automaattisesti. Valtioneuvosto näkisi, että 2035 tavoite voitaisiin ylläpitää lähempänä nykyistä 100 prosentin tavoitetta, jos teknologianeutraalimpi lähestymistapa voitaisiin toteuttaa kestävien uusiutuvien polttoaineiden huomioinnilla asetuksessa vuoden 2035 jälkeisellä ajalla tavalla, joka linkittäisi niiden käytön tiukemmin uusien, markkinoille tulevien autojen käyttämisen uusiutuvan polttoaineen määrään ja niiden päästövähennyksiin.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotuksen sisältö

Komissio ehdottaa uusien EU:ssa ensirekisteröitävien ajoneuvojen keskimääräisiin hiilidioksidi (CO₂) -päästövähennystavoitteisiin monenlaisia muutoksia ja joustoja.

Henkilö- ja pakettiautojen vuoden 2035 EU:n laajuista CO₂-päästövähennystavoitetta alennettaisiin 100 prosentista 90 prosenttiin, edellyttäen, että jäljellä olevat päästöt kompensoitaisiin asetuksessa määritellyillä hyvityksillä. Tällöin mahdollistettaisiin vuoden 2035 jälkeenkin polttomootoriautoille rooli käytön aikana nollapäästöisten eli täyssähkö- ja vetykäyttöisten autojen rinnalla. Jäljellä olevat 10 % päästöistä tulisi vuodesta 2035 eteenpäin kompensoida joko a) EU:ssa valmistetun vähähiilisen teräksen käytöstä saatavilla hyvityksillä (enimmillään 7 % tavoiteosuuden kompensointi) tai b) sähkö- tai biopolttoaineiden hyvityksillä, joilla ajoneuvovalmistajat saisivat päästötavoitteisiinsa bonuksia (enimmillään 3 % tavoiteosuuden kompensointi, josta enimmillään 1 %-yksikkö saisi olla uusiutuvan energian direktiivin liitteen IX osan B raaka-aineista tuotettua).

Komissio ehdottaa lisäjouston tarjoamista valmistajien vuoden 2030 tavoitteisiin niin, että tavoitteiden toteutuminen voitaisiin laskea vuosien 2030–2032 keskiarvosta.

Komission ehdotuksen mukaan pakettiautojen vuoden 2030 EU:n laajuista CO₂-päästövähennystavoitetta alennettaisiin 50 prosentista 40 prosenttiin verrattuna vuoden 2021 tasoon.

Komissio ehdottaa pienille EU:ssa valmistetuille sähköautoille kannustinta, jossa valmistajat saisivat niistä superbonuksia vuoteen 2034 saakka, eli ne laskettaisiin valmistajien tavoitteisiin kertoimella 1.3. Pienille sähköautoille on osana autoteollisuuden omnibusesitystä ehdotettu uutta henkilöautojen alaluokkaa (M1E), jonka kriteerinä olisi 4,2 metrin ajoneuvon enimmäispituus. Superbonuksien saamiseksi pienten sähköautojen tulisi

täyttää M1E-ajoneuvoalaluokan kriteerit ja olla lisäksi EU:ssa valmistettuja. Komissiolle delegoitaisiin säädösvaltaa määrittää tarkemmat kriteerit "EU:ssa valmistetulle" ajoneuville.

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirjan sisältö

Puheenjohtaja esittää tausta-asiakirjassaan seuraavat kysymykset ministereille:

1. Komissio ehdottaa vuoden 2035 tavoitteiden alentamista 90 prosenttiin yhdistettynä kestävien uusiutuvien polttoaineiden ja EU:ssa valmistetun vähähiilisen teräksen hyviytymekanismien käyttöönottoon jäljellä olevien päästöjen kompensoimiseksi. Mikä on arvionne ehdotetusta muutetusta kehyksestä EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisen, teknologianeutraaliuden parantamisen ja autoteollisuuden kilpailukyvyyn varmistamiseksi?

2. Mitä mieltä olette ehdotetuista joustomahdollisuuksista vuosille 2030 ja 2035, joilla autetaan valmistajia saavuttamaan tavoitteensa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohta (ympäristö), jonka mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan unionin toimista SEUT 191 artiklassa tarkoitettujen ympäristöpolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Ehdotus hyväksytään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokunta on ympäristövaliokunta (ENVI) ja lausunnon antavat valiokunnat ovat energia- ja teollisuusvaliokunta (ITRE) sekä liikennevaliokunta (TRAN). Valiokunnissa ei ole vielä valittu raporttoreja.

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 3.3.2026

EU-ministerivaliokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta tieliikennettä koskevissa asioissa, ja kyseisen pykälän 10 kohdan mukaan mm. ympäristönsuojelua koskevissa asioissa.

Asetuksen tavoite hiilidioksidipäästöjen vähentämiselle on lähinnä ympäristönsuojelullinen, mutta komission ehdottamat joustot CO₂-raja-arvoihin koskevat ennen kaikkea

tieliikenteen ajoneuvojen valmistajia. Siten ehdotuksen katsotaan kuuluvan maakunnan toimivaltaan edellä viitattujen lainkohtien perusteella.

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksen taloudellisia ja muita vaikutuksia on kuvattu U-kirjelmässä U/9/2026 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirja 6639/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Sara Österberg, LVM, +358 50 571 5019

VAHVA-tunnus

EU/1275/2025

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/1177/2025-TEM-8

Palander Ulla

9.3.2026

Neuvoston päätelmät EU:n biotalousstrategiasta – Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Kokous

Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on 27.11.2025 julkaissut tiedonannon: Strateginen kehys kilpailukykyiselle ja kestäväälle EU:n biotaloudelle (A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy) (COM(2025) 960 final).

Päätelmiä on käsitelty neuvoston ympäristötyöryhmässä alkuvuoden 2026 aikana.

Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä päätelmät 17.3.2026.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.

Suomen tavoitteena on, että biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuudet huomioitaisiin vahvasti eri politiikkatoimissa. Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyteen, haitallista riippuvuuksista irtautumiseen ja huoltovarmuuteen. Kiertotalouden mukainen resurssitehokkuus, uusiokäyttö ja kierrätys sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ovat keskeisiä keinoja edistää ilmastotavoitteita, vähentää riippuvuuksia sekä edistää kestävää teollisuuspolitiikkaa. (E 8/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että biotalouden kilpailukykyä vahvistetaan ja sen kasvumahdollisuuksista huolehditaan turvaamalla vakaa lainsäädäntöympäristö. Kilpailukyvyyn

kannalta keskeistä on, että biomassaa koskeva kestävyystarkastelu nojaa jatkossakin jo olemassa oleviin kestävyyskriteereihin ja metodologioihin. (E 2/2026)

Suomi korostaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaville merkittävillä ja oikea-aikaisille investoinneille sekä teknologioiden kehittämiseksi (E 49/2023 vp).

EU:n resilienssin vahvistamiseksi biotaloudessa tarvitaan investointeja uudistuvaan biotuotantoon, sivuvirtojen ja biojätteen hyödyntämiseen sekä resurssitehokkuuden ja kiertotalousratkaisujen edistämiseen. Suomi pitää tarpeellisena vahvistaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä biomassan ja biopohjaisten tuotteiden tuotantoa myös kasvavan kysynnän tilanteessa. (E 15/2025 vp)

Suomi näkee tärkeänä, että EU:n lainsäädäntökehys mahdollistaa innovaatioiden luomisen ja nopeamman markkinoille saattamisen. Innovatiivisten, biopohjaisten tuotteiden markkinoille pääsy on edelleen haastavaa. Niillä on korkeammat tuotantokustannukset verrattuna vakiintuneisiin, markkinoilla jo oleviin fossiilipohjaisiin vastineisiin, mikä yhdessä sääntelyesteiden kanssa luo kysyntäriskejä. Tämä epävarmuus voi heikentää yksityisiä investointeja ja synnyttää noidankehän, joka estää biopohjaisten tuotteiden skaalaamista ja markkinoillepääsyä. Kierteen katkaisemiseksi EU:n on aktiivisesti edistettävä innovatiivisten, biopohjaisten ja uusiutuvien ratkaisujen markkinoille pääsyä. (E 64/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa ruokaan, luonnonvaroihin, ilmastoon ja ympäristöasioihin liittyvän tutkimuksen merkitystä osana kilpailukykyyn ja kestävä bio- ja kiertotalouden edistämistä EU:ssa. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n rahoituksella tulisi vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa. Valtioneuvosto korostaa erityisesti korkean jalostusasteen kierto- ja biotalouden ratkaisuja sekä ratkaisuja, jotka vähentävät riippuvuutta tuotavista fossiilisista polttoaineista sekä tehostavat luonnonvarojen käyttöä. (U 74/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että biotalousstrategian toimeenpanossa edistetään ja huolehditaan maaseutualueiden elinvoimaisuudesta. Suurin osa biotalouden tuotteisiin ja palveluihin käytetyistä luonnonvaroista, sekä maa- ja vesialueista sijaitsee maaseutualueilla. Suomen näkökulmasta on myös tärkeää, että alkutuottajan asemaa biotalouden arvoketjussa parannetaan ja varmistetaan, että he saavat oikeudenmukaisen osuuden tuotteen tai palvelun arvosta. Olisi tärkeää tukea myös investointeja biotalouteen ja muiden toimialojen yrittäjyyteen, jotta maaseutualueet pysyisivät elinvoimaisina ja maaseudun elinkeinot ja palvelut kehittyisivät. Myös maaseudun kriittisen infrastruktuurin, kuten laajakaistayhteyksien ja vesihuollon, parantaminen olisi tärkeää. (E6/2025).

Suomi katsoo, että biokaasun ja biometaanin avulla voidaan vauhdittaa maatalojen ja maaseutuyritysten siirtymistä fossiilisista polttoaineista uusiutuviin energiamuotoihin. Jotta tämä voidaan saavuttaa, biokaasun ja biometaanin tuotannon ja käytön mahdollisuudet pitää huomioida muun muassa maatalouteen, ympäristöön, ilmastoon ja liikenteen vaikuttavissa EU:n politiikoissa. (EJ 14/2022 vp)

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että biotekniikan mahdollisuuksien toteuttamiseksi tarvitaan pitkäjänteistä osaamisen kehittämistä. Suomi katsoo, että jatkossa tulisi myös varmistaa entistä paremmin osaamisen tehokas siirtyminen käytäntöön siten, että tutkimus ja innovaatiot realisoituvat investointeina, arvonnäkökulmasta ja uusina työpaikkoina EU:n alueella. Suomen mielestä tulisi kiinnittää enemmän huomiota yksityisen ja akateemisen sektorin yhteistyön vahvistamiseen innovaatioiden, investointien ja uusien

liiketoimintamahdollisuuksien sekä osaamisen kehittämisen edistämiseksi. (E 30/2024 vp)

Suomen näkemyksen mukaan bioteknologian sovelluksilla voidaan tulevaisuudessa vahvistaa osaltaan ruokaturvaa, terveyttä, metsätalouden kestävyttä sekä edistää vesitaloutta ja -huoltoa. (E 64/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston on tarkoitus hyväksyä päätelmät 17.3.2026. Päätelmissä käsitellään seuraavia asioita:

Euroopan unionin biotalouspolitiikka rakentuu olemassa olevan strategisen ja lainsäädännöllisen perustan varaan. Unionin 8. ympäristötoimintaohjelma ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelma muodostavat laajan viitekehysten, johon biotalouden kehittäminen kytkeytyy. Aiemmat neuvoston päätelmät biotalouden mahdollisuuksista maaseudulle, päivitetystä EU:n biotalousstrategiasta, biotieteiden kilpailukykyä vahvistavista toimista sekä EU:n teollisuuden vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä luovat lähtökohdat uudelle strategiselle linjaukselle. Lisäksi EU:n vesi- ja metsästrategiat, maaseudun pitkän aikavälin visio sekä biodiversiteettistrategia vahvistavat kokonaisuutta, jonka puitteissa biotaloutta tarkastellaan osana ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä. Näiden viitekehysten esiin tuominen korostaa, että biotalouden edistäminen ei ole irrallinen politiikkalinjaus, vaan olennainen osa unionin kokonaisvaltaista kestävyys- ja kilpailukykyagendaa.

Neuvosto pitää komission uutta strategista kehystä kilpailukykyiselle ja kestäväälle biotaloudelle ajankohtaisena ja tarpeellisena toimenä, joka tukee Euroopan taloudellista vahvistumista, vihreää siirtymää ja resilienssiä. Biotalous nähdään keskeisenä yliajallisuutena ja poikkialueellisuutena, joka vauhdittaa kestävästä kasvusta, innovaatioita, työpaikkoja sekä uudenlaisia, fossiilivapaita tuotantoratkaisuja. Keskeinen osa visiota on alkutuotannon merkitys kestävästä biomassan tuottajana siten, että ruokaturva, ravitsemus ja ruokaturvallisuus säilyvät vahvoina, ja samalla huomioidaan ilmastoon, biodiversiteettiin, terveyden ja luonnonvarojen kestävyys. Erityisen tärkeänä pidetään myös kilpailukykyisen vahvistamista avoimen talouden periaatteita kunnioittaen.

Toimeenpano

Strategian toimeenpanossa korostuu tarve johdonmukaiseen ja ennakoitavaan biotalouden vaikuttavan lainsäädännön soveltamiseen. Maatalous- ja kalastuspolitiikka, uusiutuvan energian direktiivi, yritysvastuudirektiivit, pakkausregulaatiot, ekosunnittelu, metsäkatoasetus, LULUCF, luonnon ennallistaminen, maaperän seurantalaki ja rahoitusta ohjaavat taksonomiasäännöt muodostavat kokonaisuuden, joka vaatii tasapainoisia ja yhteensopivia ratkaisuja. Strategian toimeenpanolta edellytetään sääntelyn selkeyttä ja päällekkäisyyksien välttämistä sekä sitä, että uusia hallinnollisia taakkoja ei synny, jotta investointiympäristö säilyy vakaana ja kilpailukykyisenä.

Jäsenmaita kehoitetaan päivittämään kansalliset biotalousstrategiansa uuden EU:n biotalousstrategian mukaisiksi. Tavoitteiden sisällyttäminen kansallisiin ja alueellisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin, päästövähennysstrategioihin, maatalouspolitiikan suunnitelmiin, ennallistamissuunnitelmiin ja aluekehitysohjelmiin on keskeistä biotalouden systemaattiselle kehittämiselle. Samalla korostetaan, ettei biomassan kasvava kysyntä saa vaarantaa luonnon monimuotoisuutta, ruokaturvaa tai alkutuotannon pitkän aikavälin tuottavuutta.

Sektoreita rohkaistaan valtavirtaistamaan biopohjaisia ja kiertotalouden ratkaisuja vähentämään riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista ja vahvistamaan kestävästä talouskasvusta. Bioresursseja on käytettävä tehokkaasti ja ekologisesti kestäväällä tavalla, samalla kun pk-yritysten, start-upien ja kasvuyritysten markkinoillepääsyä tuetaan. Muutoksen on oltava linjassa Kunming–Montrealin biodiversiteettisitoumusten kanssa niin, että suojellaan hiilinielua ja ympäristöä sekä turvataan kansalaisten terveyttä. Alueellinen monimuotoisuus on huomioitava, jotta jokainen alue voi edetä kohti biotaloutta omista vahvuuksistaan käsin.

Biotalousvaltavirtaistaminen edellyttää laajaa osaamisen kehittämistä, koulutusta, tiedonvaihtoa ja kuluttajien osallistamista. Biomassavirtojen ja ympäristövaikutusten seuranta EU:n biotalouden monitorointijärjestelmän kautta nähdään olennaisena päätöksenteon tukena. Julkisen sektorin vihreät hankinnat tunnustetaan keskeiseksi välineeksi kysynnän luomisessa ja kestävästä kulutuksesta edistämiseksi.

Strategian toimeenpano edellyttää myös markkinoiden toimivuuden varmistamista. Päätelmissä kehoitetaan komissiota varmistamaan, että voimassa olevassa unionin lainsäädännössä sekä siihen sisältyvissä delegoiduissa ja täytäntöönpanosäädöksissä vahvistetut kestävyyskriteerit pannaan tehokkaasti täytäntöön. Markkinoiden tasapuolisuus fossiilipohjaisten ja biopohjaisten tuotteiden välillä sekä toimivat valvontamekanismit ovat keskeisiä oikeudenmukaisten kilpailuolosuhteiden ja investointien ennakoitavuuden kannalta.

Innovaatiot ja investoinnit

Biotalousvaltavirtaistaminen edellyttää innovaatioihin ja investointeihin perustuvaa teollista uudistumista. Unionin tavoitteena on nopeuttaa kestävien biopohjaisten ratkaisujen skaalaamista laboratorion teolliseen tuotantoon hyödyntämällä biojalostamoja, biogeenisen hiilensidonnaisen teknologioita, edistynyttä fermentointia ja uudenlaisia materiaalitekhnologioita. Pilottilaitosten ja demonstraatioympäristöjen merkitys on keskeinen erityisesti pk-yritysten, startupien ja skaalautuvien innovaatioiden kannalta.

Sääntelyä pyritään kehittämään sujuvammaksi ja ennakoitavammaksi, ja komission suunnitelmat bioteknologian sääntelykehikon (Biotech Act I ja Biotech Act II) uudistamiseksi sekä uuden sääntely- ja innovaatiofoorumien perustamiseksi tukevat tätä tavoitetta. Digitaalisten ratkaisujen ja dataohjautuvuuden rooli biotalouden tehostamisessa ja resurssiviisauden parantamisessa tunnustetaan.

Investointeihin liittyen EU:n rahoitusvälineillä, kuten blended finance -malleilla ja Euroopan investointipankin kanssa tehtävällä yhteistyöllä, on ratkaiseva rooli yksityisen pääoman houuttelemisessa. Jäsenmaita kannustetaan hyödyntämään valtiontukijärjestelmiä biotaloushankkeiden tukemisessa sekä vahvistamaan pääomasijoitusmarkkinoita, jotta rahoitusta olisi saatavilla myös syrjäisillä ja rakenteellisesti haavoittuvilla alueilla. Koko arvoketjun kattava rahoitus on keskeistä eurooppalaisen biotalouden kilpailukykyyn ja strategisen autonomian vahvistamisessa.

Materiaaleille ja teknologioille kehitettävät edelläkävijämarkkinat

Biotalousläpimurto edellyttää edelläkävijämarkkinoiden kehittymistä, jotka luovat kysyntää ja varmistavat investointien kannattavuuden. Komission pyrkimystä tunnistaa ja vahvistaa tällaisia markkinoita eri sektoreilla pidetään myönteisenä, mutta neuvosto painottaa myös tarpeita laajentaa tarkastelua uusiin, nouseviin aloihin, kuten tekstiileihin, biopohjaisiin kuitupakkauksiin, biogeeniseen hiileen, biolääkkeisiin ja sinisen biotalouden innovaatioihin.

Päätelmien mukaan jäsenmaiden tulee edistää biomassan tehokasta ja vastuullista hyödyntämistä siten, että sen käyttö tukee ensisijaisesti yhteiskunnan keskeisiä tavoitteita, kuten ruoan ja ravitsemuksen turvaamista sekä ekosysteemien elinvoimaisuuden vahvistamista. Päätelmät kannustavat tuottamaan korkeamman arvonlisän tuotteita ja materiaaleja aina, kun se on mahdollista. Kaskadikäyttöä päätelmissä kannustetaan käyttämään ohjaavana lähtökohtana silloin, kun se on tarkoituksenmukaista sekä teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista.

Samalla tuodaan esiin, että biopohjainen ratkaisu ei automaattisesti ole ympäristöllisesti kestävä. Siksi materiaalien koko elinkaaren kestävyys, kierrätettävyyden, kestävä raaka-ainepohja ja järjestelmätason vaikutukset joutuvat tarkastelun kohteeksi. LCA-menetelmien, yhdenmukaisten standardien ja tuotesääntelyn kehittäminen ovat keskeisiä toimia luotettavan ja kestävän markkinan rakentamiseksi.

Komissio tukee teollisten symbioosien ja biotalouden innovaatioympäristöjen vahvistamista alueellisilla ja rajat ylittävillä yhteistyöalustoilla. Tavoitteena on parantaa pk-yritysten ja start-upien mahdollisuuksia testata ja kasvattaa kestäviä biopohjaisia ratkaisuja, edistää rajat ylittävää klusterikehitystä ja yhteisinvestointeja sekä varmistaa vahva tutkimuksen, teollisuuden ja innovaatio toiminnan tuki uusien biopohjaisten tuotteiden, materiaalien ja teknologioiden kehittämiseksi.

Kestävä biomassan saanti ja kiertotalous

Biotalouden kestävyys ytimessä on riittävä ja vastuullisesti tuotettu biomassan tarjonta. Komissiota pyydetään kehittämään biomassan saatavuuden ennustamista ja mallinnusta sekä arvioimaan EU:n kestävän biomassan riittävyyttä vuoteen 2040 yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Biomassan käyttöä ohjaa ajatus siitä, että sen tulee kunnioittaa ekologisia rajoja ja biodiversiteettitavoitteita sekä varmistaa maaperän, vesistöjen ja ekosysteemien terveydentila.

Kiertotalous nousee keskeiseksi periaatteeksi: ensisijaisena pidetään sivuvirtojen, jätteen ja matalan arvon biomassan hyödyntämistä sekä jätteen synnyn ehkäisyä. Bioenergian rooli säilyy tärkeänä niissä sovelluksissa, joissa vaihtoehdot ovat rajallisia, mutta sen tulee perustua sivuvirtojen käyttöön ja jätteiden osalta jätehierarkiaan huomioiden alueelliset olosuhteet. Markkinaehtoisuus säilyy ohjaavana periaatteena materiaalikäytön priorisoinnissa.

Metsäsektori tunnistetaan strategiseksi osaksi biotaloutta sen tarjoaman kestävän kasvun ja työllisyysmahdollisuuksien, ekosysteemipalvelujen ja hiilinielujen mahdollisuuksien vuoksi. Myös kalatalous ja vesiviljely katsotaan olennaisiksi sinisen talouden bio-ekosysteemin osiksi, jotka tukevat ruokaturvaa ja kestävästä resurssienkäyttöä.

Globaali toiminta

Unionin tavoitteena on toimia globaalina johtajana kestävän biotalouden edistämisessä. Kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen, reilu ja sääntöpohjainen kauppa sekä tasapuolinen kilpailu ovat keskeisiä tavoitteita. Euroopan tulee suojautua kestävämmiltä ja epäoikeudenmukaisilta tuontituotteilta sekä luoda kumppanuuksia erityisesti sinisen talouden, biomassan kestävien arvoketjujen ja teknologisen yhteistyön osalta.

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat ympäristö- ja infrastruktuurivahingot nostetaan esiin muistutuksena siitä, että biotalouden kehittäminen kytkeytyy myös unionin turvallisuuteen, huoltovarmuuteen ja geopoliittiseen resilienssiin. Global Gateway -kumppanuuksien, kauppasopimusten ja kansainvälisten foorumien kautta EU pyrkii vahvistamaan biotalouden sääntely-yhteensopivuutta ja kestäviä käytäntöjä maailmanlaajuisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto (EU-23) 3.3.2026, EU-ministerivaliokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston päätelmillä ei ole suoria lainsäädäntövaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Päätelmillä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan lopullista asiakirjaa neuvostoon ei ole vielä saatavilla.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Ulla Palander, TEM, 0295 049 235

VAHVA-tunnus

EU/1177/2025

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/825/2025-YM-38

Aho Laura

3.3.2026

Vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmastopolitiikka - Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Kokous

Ympäristöneuvosto 17.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Eurooppalaisen ilmastolain muutos, mukaan lukien sopu EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteesta, käsittelee unionin vuoden 2030 jälkeisen ilmastopolitiikan keskeisiä näkökohtia ja periaatteita. Komission vuoden 2026 työohjelman mukaisesti komission odotetaan tekävän vuoden 2026 toisella vuosipuoliskolla lainsäädäntöehdotuksia, joilla toimeenpannaan vuoden 2040 ilmastotavoite. Siten varmistetaan, että EU etenee uskottavasti kohti vuoden 2050 ilmastoneutraalisuustavoitetta.

Ympäristöneuvostossa 17.3.2026 käydään näkemysten vaihto asiasta puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta. Kokouksessa ei tehdä asiasta päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi osallistuu keskusteluun E 9 /2024, E 10/2024, E 8/2025 ja U 37/2025 pohjalta.

Suomi korostaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaville merkittävillä ja oikea-aikaisille investoinneille sekä teknologioiden kehittämiselle. Lisäksi sillä voidaan edistää myös EU:n kriisivarautumista ja resilienssiä. (E 8/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa, että eurooppalaisen ilmastolain sisältämä vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite on jo asettanut unionille pitkän aikavälin ilmastotavoitteen, mikä on

vahvistanut unionin politiikkatoimien pitkäjänteistä ennakoitavuutta sekä elinkeinoelämälle tärkeää investointivarmuutta. (U 37/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa, että toimenpiteiden vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanossa tulisi olla realistisia ja niiden tulisi keskittyä erityisesti kustannustehokkaisiin päästövähennyksiin sekä päästöjen vähentämiseen teknologian kehitystä hyödyntäen ilman, että luonnollisille hiilinieluille osoitetaan suhteettoman iso osa tavoitteen toteutumisessa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmasto- ja energia-arkkitehtuuri sisältäisi riittäviä joustoelementtejä ilmastotoimiin liittyvien kustannuspaineiden hillitsemiseksi sekä muiden yhteiskunnan kehittymisen kannalta keskeisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi. (U 37/2025 vp)

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen siitä, että osa EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteesta voidaan kattaa käyttämällä Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaisia korkealaatuisia yksiköitä, eli kolmansissa maissa toteutettavia hillintätoimia. Valtioneuvosto arvioi, että 6 artiklan yksiköiden käyttö voi edistää vuoden 2040 ilmastotavoitteen kustannustehokasta saavuttamista. (U 37/2025 vp).

Pääasiallinen sisältö

Kohti vuoden 2030 jälkeistä lainsäädäntökehystä

Eurooppalaisen ilmastolain muutoksen mukaan tulevissa lainsäädäntöehdotuksissa on mukana joustoja, joiden tarkoitus on helpottaa vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttamista. Näitä ovat muun muassa:

1. vuodesta 2036 alkaen Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaisten korkealaatuisten kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttö, enintään 5 % EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. Tämä vastaa EU:n sisäisten nettopäästöjen vähentämistä kunnianhimoisella ja kustannustehokkaalla tavalla 85 %:a vuoteen 2040 mennessä vuoden 1990 tasoon verrattuna mennessä;
2. kotimaisten pysyvien poistumien rooli EU:n päästökauppajärjestelmässä (ETS) vaikeasti vähennettävissä olevien päästöjen kompensoimiseksi;
3. tehostettu joustavuus sektorien sisällä ja välillä sekä eri välineiden välillä, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa yksinkertaisella ja kustannustehokkaalla tavalla.

Lisäksi hiilinieluilla on oltava realistinen rooli kokonaispäästövähennysten saavuttamisessa. On huomioitava luonnollisiin poistumiin liittyvät epävarmuudet ja varmistettava, ettei mahdollinen vaje kaadu muiden talouden sektoreiden kannettavaksi, samalla kun jäsenvaltioilla on mahdollisuus käyttää luonnollisia poistumia kompensoimaan muiden sektoreiden päästöjä.

Eurooppalaisen ilmastolain muutos noudattaa Eurooppa-neuvoston 23. lokakuuta 2025 antamien päätelmien linjauksia, joissa korostettiin, että unionin kilpailukyvyn vahvistaminen ja vihreän siirtymän edistäminen ovat toisiaan tukevia tavoitteita, joita on toteutettava rinnakkain. Eurooppalaisen ilmastolain muutokseen sisältyy useita säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan, että tuleva ilmastolainsäädäntö edistää oikeudenmukaista, realistista, kustannustehokasta ja sosiaalisesti tasapainoista muutosta, joka ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet ja turvaa Euroopan kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin.

Vuoden 2030 jälkeinen politiikkakehys

Vuoden 2030 jälkeinen sääntelykehikko kattaa ilmaston osalta EU:n päästökauppajärjestelmän päivityksen, kansallisten ilmastotavoitteiden ja joustojen roolin vuoden 2030 jälkeen sekä korkealaatuisten kansainvälisten ilmastoyksiköiden mahdollisen käytön. Lisäksi energia-alan osalta vuoden 2030 jälkeisen ajan kehittöön sisältyvät tulevat uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevat puitteet sekä CO₂-kuljetusinfrastruktuurin ja -markkinoiden kehittäminen. Lisäksi komissio tulee myös antamaan ehdotuksen hallintomalliasetuksen tarkistamiseksi.

Puheenjohtajan kysymykset:

1. Miten vuoden 2030 jälkeinen ilmastokehitys voi parhaiten tukea investointeja sosiaalisesti oikeudenmukaiseen, kilpailukykyiseen ja hiilettömään talouteen siirtymisessä ja auttaa tehokkaasti saavuttamaan sovitut päästövähennykset vuoteen 2040 mennessä?
2. Miten joustot eri sektoreilla ja niiden sisällä voitaisiin parhaiten integroida vuoden 2030 jälkeiseen kehykseen kustannustehokkaiden päästövähennysten varmistamiseksi kaikilla sektoreilla?
3. Miten kansainväliset yksiköt voitaisiin integroida osaksi vuoden 2030 jälkeistä ilmastopolitiikan arkkitehtuuria?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 3.3.2026, EU-ministerivaliokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvosto 17.3.2026 asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

6653/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laura Aho YM, puh. 0295 250 135

VAHVA-tunnus

EU/825/2025

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/192/2026-YM-3

Stendahl Kerstin

2.3.2026

EU:n ympäristö- ja ilmastodiplomatia – näkemysten vaihto, ympäristöneuvosto 17.3.2026

Kokous

Ympäristöneuvoston kokous 17.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ministerit käyvät asiasta näkemysten vaihdon EU:n ympäristöneuvoston kokouksessa 17.3.2026. Asiasta ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon 2024:33 mukaan Suomi korostaa monenkeskisen yhteistyön välttämättömyyttä ympäristö- ja ilmastokysymyksissä.

Ihmiskunnan yhteisenä haasteena on meneillään oleva planetaarinen kolmoiskriisi. Ilmastomuutoksen, luontokadon ja saastumisen turvallisuusvaikutukset kohdistuvat Suomeen sekä suoraan että välillisesti.

Suomi korostaa ilmasto- ja ympäristökysymysten, mukaan lukien vesikysymysten ja ruokaturvan, yhteyksiä rauhaan ja turvallisuuteen ja edistää näiden tuomista vahvemmin osaksi eurooppalaista ja kansainvälistä turvallisuuspolitiikkaa.

Suomi edistää kansainvälisten ilmasto- ja ympäristötoimien suunnittelua ja toteuttamista tavalla, joka edistää sukupuolten tasa-arvoa ja huomioi ryhmät, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa suhteellisesti enemmän. Suomi korostaa tarvetta ennakoida ilmaston- ja ympäristönmuutoksen aiheuttamia riskejä sekä varautua niihin

Suomi tukee kehittyviä maita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita ja pieniä kehittyviä saarivaltioita, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa sekä luontokadon torjumisessa.

Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastopöytäkirjan toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat Suomen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistämiseksi. Suomi pitää Pariisin sopimuksen ja aiempien osapuolikokousten päätösten täysimääräistä toimeenpanoa erittäin tärkeänä. (Perusmuistio EU/201/2025-YM-30, Neuvoston päätelmät YK:n ilmastokokouksen (UNFCCC COP 30) valmisteluista (Belém, Brasilia 10.-21.11.2025))

Suomi korostaa, että ilmastonmuutoksen hillintä, siten että Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoite olisi saavutettavissa, edellyttää globaalisti riittävän merkittäviä päästövähennystavoitteita ja laajoja ja vaikuttavia ilmastotoimia, erityisesti fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumista, energiatehokkuuden sekä uusiutuvan ja muiden puhtaiden energiamuotojen edistämistä. Ilmastotavoitteiden toteutumista edistetään tekemällä järkevää ja vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa niin kansallisesti, EU tasolla kuin kansainvälisiin sopimuksiin liittyen. (Perusmuistio EU/201/2025-YM-30, Neuvoston päätelmät YK:n ilmastokokouksen (UNFCCC COP 30) valmisteluista (Belém, Brasilia 10.-21.11.2025))

Suomelle on tärkeää, että kaikkien osapuolten tulee edistää toimia luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Suomi pitää luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemejä koskevia arvioita erittäin huolestuttavina ja katsoo niiden osoittavan, että nykyiset lähestymistavat luontokadon pysäyttämiseen ovat riittämättömiä. (E 127/2022 vp)

Suomi katsoo, kuten kansainvälinen luontopaneeli IPBES totesi vuoden 2019 arvioinnissaan, että globaalin luontokadon pysäyttämiseksi on kiinnitettävä erityistä huomiota luontokadon taustasyihin. Näitä ovat luonnonvarojen ylihyödyntäminen, muutokset maaja merialueiden käytössä, ilmastonmuutos, saastuminen sekä haitalliset vieraslajit. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota välillisten muutostekijöiden, kuten kaupungistumisen, väestönkasvun ja yhteiskunnan arvo- ja talouskysymysten vaikutuksiin. (E 127/2022 vp)

Suomi pitää erittäin tärkeänä löytää yhteisymmärrys kansainvälisestä sopimuksesta, jolla muovin aiheuttamaan saastumiseen puututaan maailmanlaajuisesti yhtenäisin toimin. Sopimuksella olisi mahdollista vähentää muovisaasteen määrää sekä siitä aiheutuvia päästöjä ja haittoja. Sopimuksen toimet voisivat tukea turhan kulutuksen sekä roskaantumisen välttämistä ja tehostaa muovien talteenottoa, kierrätystä sekä tuotesuunnittelun kautta luoda edellytyksiä kiertotalouden innovaatioille ja vähentää riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista. Sopimuksen tavoitteena olisi ympäristön ja ihmisen terveyden suojeleminen. (U 18/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden välisiä yhteyksiä ja siihen liittyvää tutkimusta hyödynnetään luontopaneelin (IPBES) ja ilmastopaneelin (IPCC) osalta. (E 127/2022 vp)

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon 2024:33 mukaan YK:n uudistustyössä Suomi pitää tärkeimpänä edistää järjestelmän tehokkuutta, vastuullisuutta, edustavuutta ja läpinäkyvyyttä. YK:n on kehitettävä riskienhallintaansa. Suomen tavoite on YK:n toimintakyvyn vahvistaminen ja tätä koskevien YK:n pääsihteerin uudistusten tukeminen. Globaalin kehitysrahoituksen uudistaminen on yhä kiireellisempää. Erityisen tärkeää on saada liikkeelle yksityisiä investointeja ja vahvistaa kehittyvien maiden omaa rahoitusta. Tämä on välttämätöntä, koska vain osa kestävästä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavasta rahoituksesta voidaan kattaa julkisella kehitysyhteistyörahoituksella.

Pääasiallinen sisältö

Ympäristöneuvoston kokouksessa 17.3. käydään keskustelua strategisen EU-yhteistyön vahvistamisesta globaalissa ympäristödiplomatiassa, erityisesti kumppanuuksien ja tiedeperustaisen vaikuttamisen tehostamisesta muuttuvassa geopoliittisessa maailmassa.

UNEP:n pääjohtaja Inger Andersen osallistuu keskusteluihin. UNEP on keskeinen kansainvälinen ympäristötoimija, jonka päätökset ohjaavat myös EU:n ja Suomen politiikkaa, ja joka tekee tärkeää työtä erityisesti kriisi- ja konfliktialueiden ympäristötuhojen arvioinnissa. Suomi on pitkäaikainen ja vahva UNEP:n tukija, ja korostaa erityisesti synergioita, yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa sekä UNEP:n roolia Ukrainan sodan ympäristövaikutusten selvittämisessä. Vaikeasta geopoliittisesta tilanteesta huolimatta UNEA-7 hyväksyi uuden strategian, ministerijulistuksen ja 11 päätöslauselmaa, joiden oppeja EU parhaillaan kokoaa jatkoneuvottelujen tueksi.

Globaalisti paheneva ekologinen kestävyyskriisi on erottamaton osa Euroopan kokonaisturvallisuutta, ja se asettaa ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimenpiteille selkeät reunaehdot.

Kiihtyvästi etenevien ilmastomuutoksen, luontokadon ja saastumisen turvallisuusvaikutukset kohdistuvat Suomeen sekä suoraan että välillisesti, ja rajat ylittävien ympäristömuutosten vuoksi niiden torjuminen ja hillitseminen edellyttää Suomen aktiivista osallistumista kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään.

Globalisaation, teknologisen murroksen, kiristyvän geopoliittisen kilpailun ja ekologisen kestävyyskriisin aikakaudella yhteisiä ongelmia ei voida ratkaista ilman korkeatasoista tutkimustietoa. Erityisesti ilmastomuutoksen hallinta, luontokadon torjunta ja kestävä kehityksen tavoitteet edellyttävät tutkimustietoa ja laajaa kansainvälistä yhteistyötä. Samaa aikaan tieteellistä tietoa haastetaan entistä voimakkaammin kansainvälisissä ympäristöneuvotteluissa. On tarve vahvistaa EU:n vastinetta tieteellisen tiedon puolustamiseksi.

Tiedediplomatian keinoin voidaan tuoda tutkittu tieto osaksi ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöksentekoa, ja siten vahvistaa EU:n kansainvälistä vaikuttavuutta ja rakentaa kumppanuuksia, jotka lisäävät vakautta ja turvallisuutta. Korkeatasoinen tutkimustieto ja sen strateginen hyödyntäminen antavat pienille maille – kuten Suomelle – välineitä toimia kokoaan suurempina ja rakentaa siltoja jännitteisessä maailmassa. Tieteen ja tutkimuksen kytkeminen tiiviisti ilmasto- ja ympäristödiplomatiaan vahvistaa Suomen ja EU:n kykyä osallistua globaalien kriisien ratkaisemiseen kasvattamalla kansainvälistä vaikutusvaltaa ja mahdollistaen pitkäjänteisen, uskottavan ja arvoihin nojaavan ulko- ja turvallisuuspolitiikan.

Tekoälyn nopea kehitys tuo ympäristö- ja ilmastodiplomatiaan sekä merkittäviä mahdollisuuksia että huomionarvoisia riskejä. Tekoäly voi parantaa ennakointia, riskianalyysijä ja tilannekuvaa yhdistämällä suuria määriä tutkimustietoa ja reaaliaikaista dataa, mikä vahvistaa sekä päätöksenteon laatua että diplomatiikan vaikuttavuutta. Lisäksi kieliteknologiat voivat helpottaa viestintää ja lisätä EU:n kykyä toimia rakentavasti monenkeskisissä neuvotteluissa.

Samaan aikaan tekoälyyn liittyy riskejä, jotka voivat haastaa ympäristö- ja ilmastodiplomatian toimintaympäristöä. Kehittynyt disinformaatio heikentää luottamusta tieteeseen ja horjuttaa kansainvälisiä prosesseja, ja tekoälymallien mahdollinen vinouma tai läpinäkyttömyys voivat tuottaa virheellisiä tulkintoja poliittisen päätöksenteon pohjaksi. Lisäksi teknologinen eriarvoisuus ja kyberturvallisuuteen liittyvät uhat voivat kasvattaa geopoliittisia jännitteitä ja vaikeuttaa vaikutusmahdollisuuksia. Tämän vuoksi tekoälyn käyttöön tiedediplomatiassa kytkeytyy tarve vahvistaa läpinäkyvyyttä, eettisyyttä ja poliittista vastuullisuutta.

Ympäristö- ja ilmastoturvallisuus on kokonaisturvallisuuden näkökulmasta yhteinen tehtävä ja läpileikkaava osa yhteiskunnan turvallisuutta ja kriisinkestävyyttä, joka edellyttää viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyötä sekä poikkihallinnollista lähestymistapaa. Sen edistäminen on ennakoivaa varautumista ekologisen kestävyyskriisin vaikutuksiin, ml. kehittyvien maiden tukeminen näissä toimissa, ja se vahvistaa yhteiskunnan kykyä sopeutua ja torjua ympäristöriskejä oikeudenmukaisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Maailman talousfoorumin tuore globaali riskiraportti mm. toteaa, että kymmenen vuoden aikajänteellä ilmasto- ja ympäristöriskit ovat selvästi suurimmat uhat globaalille vakaudelle. Iso-Britannian teettämä tuore raportti puolestaan toteaa, että ekosysteemien romahduksella on merkittäviä turvallisuusriskejä myös kehittyneille maille, mm. tuonnin ja toimitusketjujen kautta.

Puheenjohtajan tausta-asiakirja

Tausta-asiakirjassa kuvataan, miten Euroopan unioni on pitkään pyrkinyt toimimaan maailmanlaajuisena ympäristödiplomatiassa ja tiedeperusteisen päätöksenteon johtajana. EU:n sisäiset politiikat – kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, tiukat ilmasto- ja luonnonsuojelutavoitteet sekä kemikaaleja, jätettä ja saasteita koskevat sääntelykehikset ovat luoneet kansainvälisiä standardeja.

Viimeaikaiset neuvottelut osoittavat kuitenkin, että maailmanlaajuisen ympäristösopimusten kehittäminen ja toimeenpano ovat yhä haastavampia ja mainitsee esimerkkeinä tästä muovisopimusneuvottelut ja kemikaaleja, jätettä ja saasteita koskevan tiedepaneelin ensimmäisen istunnon vaikeudet, jossa menettelytavoista ja hallinnosta ei päästy sopuun.

Haasteiden taustalla ovat geopoliittiset jännitteet, maiden eriytyvät intressit sekä kasvava vastakkainasettelu tieteellisen näytön ja poliittisten prioriteettien välillä. Vaikka EU:lla on vahva tiede- ja sääntelypohja, tietoon perustuvien johtopäätösten vieminen poliittisiksi sitoumuksiksi vaatii strategisempaa diplomatiassa, kumppanuuksia ja joustavampia neuvottelutapoja. Rahoituksen puutteet ja tarve laajemmalle lahjoittajakunnalle hidastavat myös toimeenpanoa.

Strategisen etenemisen kannalta EU:n tulisi vahvistaa tiedelähtöistä diplomatiassa, tukea globaalien tietopohjien rakentamista ja tehdä läheisempää yhteistyötä organisaatioiden kuten FAO:n ja WHO:n kanssa. Samalla EU:n on varmistettava uskottavuutensa paneamalla täytäntöön omat ympäristötavoitteensa johdonmukaisesti

Tärkeitä välineitä ovat myös joustavat kumppanuudet samanmielisten maiden kanssa, rahoituksen ja teknisen tuen kytkeminen konkreettisiin tuloksiin sekä sisäinen EU koordinaatio, jotta unionin ääni pysyy yhtenäisenä globaaleilla areenoilla. Lisäksi käynnissä oleva YK:n rakenteiden uudistaminen (UN 80) tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa ympäristöhallintoa ja EU:n vaikuttavuutta tulevaisuuden globaalissa yhteistyössä.

Tausta-asiakirjassa esitetään ministereille kolme kysymystä:

1. Miten EU voi hyödyntää entistä tehokkaammin tieteellisiä ja sääntelyyn liittyviä vahvuuksiaan vahvistaakseen globaaleja ympäristöjärjestelmiä ja tehdä niistä vaikuttavampia ja toimivampia, samalla kun se säilyttää joustavuutensa monimutkaisessa geopolitisessä ja taloudellisessa toimintaympäristössä?
2. Millaisia innovatiivisia toimintatapoja EU voisi omaksua rakentaakseen koalitioita, sovittaakseen diplomaattisia ponnistuksia yhteen tieteellisen näytön kanssa ja varmistakseen mitattavan edistyksen monenvälisessä ympäristödiplomatiassa, erityisesti muovi- ja kemikaalineuvottelujen viimeaikaisten tulosten valossa?
3. Miten EU voi hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla käynnissä olevaa YK uudistustyötä (UN 80) edistääkseen tehokkaita rakenteita ja toimia globaalilla tasolla ympäristökysymyksissä?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 3.3.2026, EU-ministerivaliokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.3.2026 (ympäristöneuvoston 17.3.2026 asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja 6757/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kerstin Stendahl, ympäristöministeriö, +358 295 250 023

VAHVA-tunnus

EU/192/2026

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet